

Týden divadelních divů v Klicperově Hradci Králové

Před necelým týdnem skončil v Hradci Králové mezinárodní festival Divadlo evropských regionů. Velkolepě koncipované setkání divadelníků z osmi zemí, svého druhu největší divadelní festival letošního roku u nás. Fascinoval také do posledního místečka zaplněnými čtyřmi sály královéhradeckých divadel - Draku a Klicperova. Klicperovo divadlo neslo také na bedrech hlavní díl organizace. Poprvé, zodpovědně, téměř bez chybičky.

JIRÍ P. KRÍŽ

Divadlo evropských regionů potvrdilo hned několik známých, ale stále potěšitelnějších faktů: Dobré divadlo vzniká i mimo tradiční kulturní centra. Ke škodě oněch center není vždy odpovídajícím způsobem kultura mimo ně reflektována - ať už ohlasem v médiích, nebo podmínkami vytvářenými souhrnem institucionálního zajištění. Ve městech, kde nastoupili dlouhou cestu nepodřízení se nevkuksu, nýbrž za znovunavrácení kulturní části obyvatel do hlediště (do výstavních síní atd.), se dostávají přesvědčivé výsledky. V neposlední řadě platí i fakt, že v Hradci Králové je toho času v přepočtu na počet obyvatel i plošnou výměru nejvíc hezkých hereček v regionech střední Evropy.

Překvapení z Ruska

Patřilo k oněm příjemnějším než velká ruská politika proradností a lži. Divadlo U mostu z Permu se nejprve zaskvělo skvělou a inspirativní Gogolovou Ženitbou. S nasazením věrohodného tempa venkovské nudy, s přiznačně přiznačnou tupostí zaostalých úředníků. Herci U mostu vědí, o čem a proč hrají, a úspěch hry u českých diváků byl nevidaný. Škoda jen, že právě tuto Ženitbu neviděli inscenátoři z Národního divadla nebo i z Činoherního klu-

bu... Diváci rádi odpustili permským divadelníkům i to, že ještě dvě minuty před začátkem představení se pod vedením Sergeje Fedotova v sále zkoušelo. Druhé představení, dramatizace Gogolovy povídky o venkovské vědmě Panočce, bylo sice žánrově poněkud předimenzováno - od hororu až k frašce -, ale výkony G. Maslennikova, M. Čudnova, I. Malenčích nebo N. Katajevové byly prvotřídní. Lahůdka, která by se měla objevit i v Praze nebo v Brně. Už proto, že příbuznost Divadla U mostu s Archou nebo s Centrem experimentálního divadla je víc než zřejmá.

Lahůdky z českých luhů

I když festival v Hradci vylákal z pražského zápečí jenom známé firmy, náměstkem ministra kultury M. Prokopem a ředitelem odboru umění Pegi Nekolným počínaje a Z. A. Tichým, M. Kerbrem, J. Machalickou a B. Topolovou v zastoupení armády divadelních kritiků konče, konstatují pro ty ostatní rád, že Divadlo evropských regionů v dobrém zastoupení představilo domácí špičky. K nim určitě patří Svatbičky Evy Talské z brněnských Husy na provázku. Ano, té Evy Talské, jejíž jméno, natož pak koncizní dílo evropského formátu, bohužel některým krátkozrakým kritickým pachtilům nic neříká. Stejně jako jména Petr Hruška a Radovan Lipus, Komorní

scéna Aréna Ostrava a jejich „scénická skytavka“ Průběžna O(s)trava krve. Sarkasmu sršící satira na třetí největší město republiky, jeho světlé zírky minulosti a ještě světlejší zírky přítomnosti. V závěru kabaretních skečů už se ani nesmějete, protože už zkrátka nemůžete. A vyšperkováno jedním z posledních autentických lidových zpěváků a harmonikářů Ostravy. Velkolepý pomník rudému městu i s novým adoptivním tátou Falberem... A výborná Anatomie gagu katedry alternativního a loutkového divadla DAMU Praha. Studenty pozval do Hradce jejich učitel Josef Krofta z Draku. Na jeho scéně se blýsklo ještě pražské Dejvické divadlo se Spoonriverskou antologií, poněkud hlouže vyznělá předpremiéřní Capkovy Války s mlouky Naivního divadla Liberec nebo Job českosobějšovického Malého divadla... Naopak k nesporným špičkám festivalu patřily Topolovy Dvě noci s dívkou Severomoravského divadla Šumperk. Jejich inscenace je ostatně hodnotnou prořehou, proto zaznamenanou spíše solidární akt. Na rekonstrukci vyhořelé šumperské scény vybrali divadelníci z hostujícího německého souboru Gerhart Hauptmann Theater z Zittau víc než 10 tisíc marek(!). Jeden z hmatatelných příspěvků k diskusi o česko-německých vztazích, aniž by to ty dobré německé divadelnické duše takto myslely. To

je také ten důvod, proč to podtrhuji. Konečně festival nejlépe potvrdil, že evropská kultura se na hranice neohlíží.

Z domácí kuchyně

Klicperovo divadlo není našetší v Hradci osamoceno. Na festivalu, jak jinak, zářil Josef Krofta a jeho Drak: Beatles, Kovář Paška, Orfeus v podsvětí (k fenoménu tohoto divadla se vrátíme v některém z příštích čísel). Úžasná svěžest jeho invence a poetiky... Rekneme již pomalu věčná svěžest, rovněž světového nebe se dotýkající. A Klicperovo divadlo Trochu mu vyčtu, že ve zkušebním ročníku Divadla evropských regionů zaplnilo program svými hrami mímě přes míru. Ale jeho hugovská Zvoník u Matky Boží a zejména Krvavá svatba podle F. G. Lorcy, ale i Obsluhoval jsem anglického krále v Besedě nebo komorní hra a hříčky v sálku U podkrovní, to vše již dávno vyvrátilo povědomí o úpadkové éře jedné z ideologicky nejokovanějších divadelních zkamenělin. Pod vedením Ladislava Zemana klicperovci zkrátka nevidané koncepčně a úspěšně vykročili ze stínu umělecky náročnými projekty. Leckde jim mohou závidět i uváženou a stejně koncepční podporu města a okresu. Ostatně festival Divadlo evropských regionů je toho důkazem a našetší jeho smysl pochopilo a podpořilo také ministerstvo kultury...

Menu ze zahraničí

Z ruského Permu přijela neoddiskutovatelná festivalová špička. Zážitkem byl ale také kantátový triptych Carla Orffa Cammina Burana na motivy středověkých textů v podání belgického souboru Mechels Stadspoppentheater z Mechelenu. Zážitkem o to větším, že se na práci polybově skvěle disponovaných netanečnicků mechelenského souboru podíleli český choreograf Jiří Oufada a režisér Karel Brožek. Jako jeden z mála souborů přehlídky měl belgický možnost představit se v Praze. Pokud vím, s úspěchem nemenším než v Hradci. České zázemi má ostatně i Teatergruppen Smafolket Nyköping ze Švédska, které se představilo Shakespearovým Večerním tříkrálovým. Majitelem divadelní společnosti je Švéd českého původu Rino Brezina a hru nastudoval Michael Tarant. Jedním slovem - inspirativně. Pro diváky neznalé švédštiny (sál byl ovšem zcela vyprodán) přehrál pan Brezina v úvodu dílko se dvěma kolegy v pěti minutách před oponou kouzelnou češtinou. Čechovovu aktovku Medvěď - o nenávisti měnící se v lásku stárnoucí a životem opotřebované dvojice statkářů - výborně zahrálo Divadlo Jonáša Zaborského z Prešova. Byť ve vzdalující se poetice 70. a 80. let předvedlo velmi aktuální společenské podobenství na motivy života a díla spisovatele Dominika Tatar-

ky Dojimate ma velmi Bábkové divadlo Na rázcěstí z Banské Bystrice. Vynikající zážitkem podobné krevní skupiny byla feerie symbolů, masek a významů čerpajících z pohanských rituálů The Illuminated Week (Týden osvícení) rumunského souboru Teatrul national Cluj - Napoca.

Za rok zase v Hradci

Přehlídka připravila jenom několik zádrhelů. Těmi tvůrci byl Cyrano z Bergeraku Teatru dramatycznego z polského Walbrzychu, Malý princ Gerhart Hauptmann Theater Zittau, Williamsovy Výtřednosti slavika Východočeského divadla Pardubice a na naše společenské poměry již velmi neaktuální ždanovsko-stalinská satirická reminiscence Master Class (Porobená třída) Teatru de nord Statu Marc z Rumunska... Tím druhým a posledním zádrhelem byla pak nahuštenost představení do podvečerního až nočního času. Jak se ukázalo, vyprodaná byla i ojedinelá dopolední představení. - Přál bych českým divadlům tak vyspělé publikum, jako mají v Hradci. Ředitel Klicperova divadla Ladislav Zeman se ostatně loučil s hosty přehlídky jednoznačně: Festival příští začíná 18. května 1996. Zájem divadel je značný, bude z čeho vybírat. Už jsem si ten týden zatlhl v kalendáři. Hradecké herečky budou totiž za rok ještě krásnější.

číslo 1, 1995, 144, k. - 5.6.1.5. 11

Průběžná O(s)trava krve měla derniéru na hradě

Pětice herců „koncertovala“ v chladném počasí na hradní horní terase

Ostrava - Pět stovek diváků, namáchaných na horní terase Slezskoostravského hradu, se dočkalo posledního uvedení hry Průběžná O(s)trava krve, která si za deset let svého uvádění vydobyla uznání v Ostravě i na tuzemských festiválových pódiích.

Většina z diváků již vyrazila na hrad s divadelním průvodem/Komorní scény Aréna, který vedl členové folklorního souboru Hlubina v havířských uniformách a zpěvačka a tanečnice v lidových krojích.

Na cestě z Masarykova náměstí přes hradní lávku nad Ostravicí se přidávali další diváci i ti, kteří měli namířeno na opačnou stranu a rozhodli se pro divadlo. Zvědavost neudržel ani řidič tramvaje, který ji přibrzdil, když přejížděla po vedlejším mostu z Hranečnicku na Výstaviště.

Mezi pěti účinkujícími herci vynikali dnes již výhradně pražská herečka Apolena Veldová s Tomášem Jirmanem a v závěru drsným ostravským dialektem Oldřich Matušinský s harmonikou. Skvěle jim sekundovali Marek Cisořský a René Šmotek. Lidi dobře bavili britkým humorem a ti odcházeli spokojeni.

Někteří z diváků byli zasaženi letícími olomouckými syrečky, které měly ve svérázném výkladu dějin

DERNIÉRA NA HRADĚ. Herec Tomáš Jirman při posledním provedení inscenace Průběžná O(s)trava krve, které se konalo v sobotu na Slezskoostravském hradě. FOTO: MAFA - ALEXANDR SATINSKÝ

Ostravy znamenat příslušnost k biskupství olomouckému. Jeden ze syrečků trefil i režiséra Radovana Lipuse. Namátkový pokus o duši města se Aréne povedl.

Inscenace získala nejvyšší oce-

nění celostátní divadelní kritikou na Festivalu ostravských činoherních divadel v roce 1997, v anketě časopisu Svět a divadlo byla nominována na titul Hra roku 1996 a herec Tomáš Jirman získal za svůj vý-

kon nominaci na Nejlepší mužský herecký výkon.

Hra byla uvedena rovněž v České televizi. Ke sté repríze byla vydána nahrávka inscenace.

PETR KUDELA

Režisér Lipus: Inscenace se mohla ještě hrát

Ostrava (trk) - Úspěšnou a několika divadelními cenami ověčenou inscenaci Komorní scény Aréna Průběžná O(s)trava krve režíroval Radovan Lipus. Nechyběl ani při její sobotní derniéře na Slezskoostravském hradě.

Co se za deset let změnilo více, inscenace, nebo její tvůrci?

Mohu na sobě a svém životě vyoporovat několik změn, které se od premiéry staly. Před deseti lety jsem byl čerstvě ženatý, bezdětný.

o několik kilo lehčí a měl jsem méně žaludečních vředů.

Představení se změnilo hodně, ani jednou se neopakovalo, pokaždé bylo jiné. A byli jsme vždy zvědaví, čím nás v něm překvapí Tomáš Jirman.

Režisér Radovan Lipus

Hráli jste na různých místech. Byla sobotní derniéra hry zároveň hradní premiérou?

Ne, první provedení hry v hradních prostorách zažily Hukvaldy. Hrál se také na festivalových pódiích, ve vesnických hospodách, na trávě v Rudce u Kunštátu, na nádvoří brněnského divadla Radost. A také dvakrát u Jámy Michal v Ostravě-Michálkovicích.

Zájem ze strany diváků vždy potěší. Jaké máte pocity z toho, že po

deseti letech úspěšná inscenace končí?

Když jsme Průběžnou O(s)travu krve vymysleli, předpokládal jsem, že to bude pouze jednorázový kabaret pro kamarády. Za deset let ale měla vždy vyprodáno. V sobotu na hradě se měly původně konat pouze oslavy deseti let její existence. To, že skončí, bylo rozhodnutím jiných. Podle trvalého zájmu publika ale usuzuji, že by tady ještě nějaký čas vydržela.

Firma chce opět začít těžit zlato

Pokračování ze str. D1

zlata, zinku, mědi a olova. Nejprve na. Voda půjde přes čističku," vy-

DNES
Napříč krajem

Hrad hostil úspěšné divadelní představení

Ostrava - První akce k oživení Slezsko-ostravského hradu po jeho otevření dopadla na výbornou, vedení města za ni může poděkovat Komorní scéně Aréna.

Na „hradní“ derniéru její úspěšné inscenace Průběžná O(s)trava krve přišlo i přes sychravé sobotní počasí kolem pěti stovek diváků.

Pětice herců v čele s Tomášem Jir-

manem a Apolenou Veldovou originálně vykreslila dějiny a „duši“ města. Naplnila tak přání ostravských radních, aby „hrad v sobě oživil ducha historie“.

Deset let uvádění hry v režii Radovana Lipuse znamenalo sto třicet repríz v Ostravě, Praze, Brně a na dalších pódiích. Od května 1994 ji mohlo zhlédnout podle odhadu šéf-

ky divadla Renáty Huserové kolem sedmi tisícovek diváků. „Patřilo k dobrému bontonu vidět inscenaci alespoň jednou ročně,“ pochlubila se ředitelka.

Například stou reprízu oslavilo divadlo v restauraci Mexiko její specialitou - olomouckými tvarůžky, které hrají v inscenaci důležitou roli.

I když Průběžná O(s)trava krve

získala několik ocenění, Komorní scéna Aréna má za ni důstojnou náhradu. Nejlepší inscenací roku se může letos pyšnit Bulgakovovo Psí srdce - příběh o vědci, který se snaží polidštit zvíře v režii Sergeje Fedotova. Za výkon v roli psa Šaryka byl Radokovou cenou odměněn herec Michal Čapka.

(Viz Průběžná... str. D2)

MF Dnes

24. 5. 2004

D/3

Jak to vidí

O úspěšné inscenaci a stěhování divadla

**Renáta
Huserová**

ředitelka
Komorní scény
Aréna

Průběžná O(s)trava krve je naše nejúspěšnější inscenace, která Komorní scénu Aréna vyprofilovala určitým směrem. Mnohá divadla se o to snaží dlouhou dobu. Za deset let existence jsme sice nastudovali zhruba dalších padesát titulů, ale mrzí mě, že tato inscenace končí, i když všechno jednou končí a není inscenace, která by se dala hrát do nekonečna. Za rok se budeme stěhovat z Masarykova náměstí do nově rekonstruovaného objektu Knihovny města Ostravy u mostu Miloše Sýkory. Budeme tady prakticky ještě jednou začínat a bylo by chybou přetahovat věci z bývalého působiště. Věřím, že u Ostravice připravíme další neméně úspěšný titul, na který budeme mít také pořad vyprodáno.

O(s)trava krve jubilující

Strhující podívanou slibují pořadatelé z ostravské Komorní scény Aréna na neděli 7. října. Od 17 hodin totiž uvedou již 100. reprízu divácky úspěšné inscenace *Průběžná O(s)trava krve* autora a režiséra Radovana Lipuse. Hra snažící se zmapovat duši města je ověněna několika festivalovými úspěchy a uvádí se nepřetržitě od května 1994.

krv
40/2007